
Notat

Til: Formannskap og Kommunestyre
Fra: Rådmann

Saksbehandler: Astrid Ehrlinger

Saknr.	Løpenr.	Arkivkode	Dato
14/227-5	1207/14	M45	14.10.2014

Tilsyn på mindre avløpsanlegg – tilleggsnotat etter spørsmål i Hovedkomiteen for miljø- og arealforvaltning mandag 13.10.14

Dette notatet omhandler:

- 1) Beregningsgrunnlaget for årlig gebyr
- 2) Hvorfor og hvordan gjennomføres et tilsyn?

Beregningsgrunnlaget for årlig gebyr

Antall private anlegg i Ringerike kommune (cirka)	4 500 stk
Antall anlegg Tømmefirma vil tømme i løpet av ett år (cirka)	2 250 stk
Årlig gebyr for anleggseier	Kr. 555,-
Herav utgjør mva. *	Kr. 111
Kommunens gebyrinntekt per anlegg	Kr. 444.- (uten mva)
Tilbud på enkelt tilsyn gjennom tømmefirma pr anlegg (inkl mva)	Kr. 300 (uten mva)
Beregning gebyrinntekt pr år	4500 stk x kr 444.- = kr 1 998 000.-
Beregning utgift til tømmefirma hvert år	2250 stk x kr 300.- = kr 675 000,-
1,7 årsverk tilsyn (ca 700.000,- kr/årsverk inkl sosiale kostnader)	Ca. kr. 1 190 000,-

* Omfattes av ordinær momsordning

Per dags dato er det ansatt 1,7 årsverk som kombinerer tilsyn og behandling av utslippssaker. I kombinasjon med gebyrer for utslippssaker vil et gebyrnivå på 444.- (555.- inkl. mva) kunne finansiere 1,7 stillinger, pluss div utgifter (bil, informasjonsmøter, investering i nødvendig program/tekniske løsninger), hvis tømmefirma benyttes til enkelt tilsyn. I og med at tømmefirma vil rekke over flere anlegg pr. år med et enkelt tilsyn, vil tilsyntakten kunne økes uten å avsette flere årsverk.

Enkelt tilsyn, som bare vil se på tilstanden til slamavskiller vil måtte følges opp med utvidet tilsyn gjennom saksbehandler.

Hvis tømmefirma ikke benyttes til å gjennomføre enkelt tilsyn, vil det være mulig å sette av flere årsverk til gjennomføring av tilsyn, basert på denne beregningen. Også slik vil tilsynstakten kunne økes.

Gebyrnivå

Forslått gebyrnivå ligger i mellomsjiktet av det andre kommuner har vedtatt.

Tilsynsarbeidet er inne i en startfase og mye av arbeidet som gjøres vil bare måtte gjøres én gang (utarbeidelse av rutiner, forskrifter, digitalisering av arkiv, få på plass tekniske løsninger for å unngå manuelle operasjoner, mm.), mye av arbeidet vil også effektiviseres gjennom erfaring (behandling av klager, pålegg, gjennomføring av infomøter, mm).

Hvis selvkostregnskap senere viser at gebyrnivået er satt for høyt, kan kommunestyre velge å sette ned avgiften. Siden det stort sett er de samme eierne som betaler et årlig gebyr, vil de bli få et lavre gebyr på et senere tidspunkt, dersom det skulle vise seg at gebyret er satt for høyt. En omlegging til årlig gebyr vil kunne gi en mer rettferdig fordeling av gebyr enn dagens ordning.

Gebyrnivå pr tilsyn

Gebyrnivå pr tilsyn ligger i dag (2014) på 1155.- for anlegg under 15 personekvivalenter. Hvis det skal nås selvkost på bakgrunn av inntekt pr tilsyn kombinert med gebyr på behandling av utslippstillatelse, tilsvarer kommunens kostnader at tilsynsgebyret i 2015 må ligge på rundt 2000.- , noe som tilsvarer en økning på cirka 73%.

Hvorfor og hvordan gjennomføres et tilsyn?

Generelt om tømning av private avløpsanlegg:

Tømning av private avløpsanlegg er regulert gjennom lokal forskrift.

Rutinetømning

- slamavskillere og tette tanker: Hvert 2. år på bolig og hvert 4. år på fritidseiendom.
- Minirensenanlegg tømmes som regel etter servicebesøk i henhold til serviceavtale med leverandør.
- Gråvannsrensanlegg/slamavskiller på gråvann tømmes hvert 4. år.
- Årsaker til hyppigere tømning (bestilles av anleggseier selv):
  - o Underdimensjonering
  - o Driftsproblemer

- Tette tanker som blir fortere fulle
- Hvis ekstratømming har foregått i løpet av de siste 6 månedene før rutinetømming ville vært aktuelt, frafaller kommunen kravet om rutinetømmingen.

Tvungen tømming skal sikre at tømming skjer med regelmessige avstander. Dette senker faren for forurensing av overflatevann, grunnvann og drikkevann. Rutinetømming er i dag sikret gjennom kontrakt mellom Ringerike kommune og Ringerike Septikservice. Anleggseier kan bruke annet foretak for ekstratømminger. Alle foretak som gjennomfører tømming må rapportere til kommunene, slik at registrene kan oppdateres.

Hvorfor gjennomføre tilsyn på private avløpsanlegg?

- Redusere avrenning til:
  - Drikkevann
  - Badevann
  - Grunnvann
  - Overflatevann
- Forebygge driftsproblemer

Dårlig fungerende anlegg kan ha to typer konsekvenser. Den ene vil anleggseier kunne se (driftsproblemer), den andre vil akkumulere seg i grunnvann og overflatevann og er ofte ikke direkte synlig ved anlegget (forurensing).

- Driftsproblemer:
  - Oppstuvning, tilbakeslag
- For grunnvann, drikkevann, badevann, overflatevann:
  - Økt tilgang på næringsstoffer kan resultere i algebegroing, gjengroing, dårlig kjemisk tilstand i vannet, oppblomstring av giftige alger, forminsket drikkevannskvalitet, mm
  - Forurensing gjennom tarmbakterier kan resultere i forminsket badevannskvalitet, drikkevannskvalitet, forminsket kvalitet til jordvanning, mm

Generelt om tilsyn

Tilsyn består i utgangspunktet av 3 deler:

1. Dokumenttilsyn
 Handler om gjennomgang av historiske saker for å avklare tillatelser, antatt alder på anlegg osv.
2. Fysisk tilsyn i felt
  - a. Fysisk tilsyn av kum (slamavskiller/tett tank/gråvannstank/minirensanlegg)
  - b. Fysisk tilsyn av omgivelser og spredgrøfter, omliggende overflatevann
3. Oppfølging
 Friskmelding, pålegg av mindre reparasjoner, pålegg av delvis rehabilitering, pålegg av etablering av nytt anlegg
 Pålegg gjennomføres etter forvaltningsloven, noe som innebærer en saksbehandlingstid på minimum 10 uker pr anlegg.

Tilsynsstrategi

Ringerike kommune er delt inn i 7 soner, som er basert på nedslagsfelt. Prioritering av sonene er basert på vannkvalitet og arbeidet i forbindelse med Vannforskriften. Sone 1: Steinsfjordens nedbørsfelt. Sone 2: Sognas nedbørsfelt. Denne tilsynsstrategien er vedtatt av HMA tidligere.

Hvem gjennomfører tømming?

Tømmefirma (per dd. Ringerike septikservice) er innoom hvert anlegg i kommunen i løpet av 2-4 år. I forbindelse med tømming er det lett å se tankens fysiske tilstand. Tømmefirma har gitt tilbud på arbeidet med å registrere fysisk tilsyn på tank i tillegg til bilde og GPS-merking av anlegg på kr 300.- (ekls. mva) pr anlegg.

Det er pr dags dato ikke tatt noe avgjørelse på hvorvidt dette tilbudet tas imot.

Anlegg som ikke er registrert

På tilsyn kan det oppdages anlegg som ikke er registrert fra før. Årsaken til dette er at disse anleggene aldri har blitt tømt. Grunnen for dette er som regel at det er ulovlige anlegg med/eller ulovlig tømming. Mesteparten av disse anleggene er på fritidseiendom, men det finnes også noen på eldre boligeiendommer. Slike anlegg er vanskelig å oppdage uten å være på fysisk befaring. De kan heller ikke oppdages av tømmefirma.

Hva er et privat avløpsanlegg?

Alle eiendommer som ikke er tilkoblet offentlig kloakk trenger et eget renseanlegg, enten alene eller sammen med naboer. Slike anlegg kalles som regel private eller mindre renseanlegg. Det finnes 3 hovedtyper i Ringerike:

Infiltrasjonsanlegg består av:

- Slamavskiller, som holder tilbake faststoff
- Pumpe, som fordeler utslippet til infiltrasjonsgrøftene
- Infiltrasjonsgrøfter, som fordeler og renser utslippet i stedegne masser

Minirensanlegg består av:

- Et prefabrikkert anlegg som renser avløpsvann
- Restutslipp som enten føres til spredegrøfter eller direkte til bekk

Kildesorterende anlegg består av:

- Tett tank for svartvann, som samler opp toalettavløp og må tømmes
- Gråvannsrensanlegg, som enten er prefabrikkert eller bygd opp som et lite infiltrasjonsanlegg.

I tillegg finnes mange andre metoder, som oftest som en variasjon av ovenstående. Mer info kan f.eks. finnes på www.avlop.no